

QUẢN LÝ TIỀN ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN:

RỦI RO và
VƯỚNG MẮC?**Xuân lộc**

Theo lộ trình, từ 1/10/2008, tài khoản nhà đầu tư (NĐT) chứng khoán sẽ chuyển về các ngân hàng quản lý. Cuối tháng 7/2008 vừa qua, Ủy ban Chứng khoán có Công văn số 611/UBCK-QLKD yêu cầu tất cả các CTCK quản lý tách biệt tiền giao dịch chứng khoán của NĐT trước ngày 1/10/2008. Tuy nhiên, đến thời điểm này, nhiều CTCK vẫn "kêu" rằng gặp nhiều khó khăn trong việc kết nối với ngân hàng.

Ngăn ngừa rủi ro cho nhà đầu tư

Theo Quyết định 27 (ban hành ngày 24/4/2007) của Bộ Tài chính về quy chế tổ chức và hoạt động của CTCK, các công ty không được trực tiếp nhận tiền giao dịch của khách hàng, nhà đầu tư phải mở tài khoản tiền gửi tại ngân hàng thương mại do CTCK lựa chọn. Sau nhiều lần trì hoãn, thời hạn cuối cùng để các CTCK thực hiện đã đến. Theo lộ trình, từ 1/10/2008, tài khoản nhà NĐT chứng khoán sẽ chuyển về các ngân hàng quản lý.

Gần 7 năm qua, các CTCK vẫn càng đáng thêm phần việc quản lý tiền của nhà đầu tư như một nhà băng thực thụ. Với những công ty lớn như SSI, BSC, VCBS, ACBS... số dư tiền mặt trong tài khoản của nhà đầu tư có thời điểm lên tới vài nghìn tỷ đồng, một tài khoản xoàng xoàng cũng vài chục triệu đồng. Khác với người gửi tiền tiết kiệm luôn quan tâm và tính toán cẩn thận từng đồng lãi, dân đầu tư chứng khoán chẳng mấy khi để ý tới tiền lãi từ tài khoản tiền mặt. Có nhà đầu tư phản ánh, họ để trong tài khoản 50 triệu đồng, 3 tháng sau tiền vẫn y nguyên như vậy, không hề có thêm một đồng. Về nguyên

tắc, tiền của nhà đầu tư CTCK không được động tới song thực tế lại khác, với nhiều công ty đây là nguồn vốn khá quan trọng, họ có thể mượn tạm vào một thời điểm nào đó và hoàn lại tài khoản nhà đầu tư khi có nhu cầu. Cũng không loại trừ trường hợp CTCK nộp tiền vào ngân hàng với lãi suất theo thỏa thuận và ăn chênh lệch, cao hơn lãi suất nhà đầu tư được hưởng hiện nay là 0,1-0,25%/tháng (loại không kỳ hạn). Tuy nhiên, việc một tổ chức không có nghiệp vụ quản lý tiền mặt lại phải thu chi một lượng tiền lên tới hàng trăm tỷ đồng mỗi ngày có thể ẩn chứa nhiều rủi ro lớn.

Bà Bùi Thị Thanh Hương, Trưởng ban Quản lý kinh doanh chứng khoán, Ủy ban Chứng khoán Nhà nước cho biết, quy định trên đem lại sự an toàn về tiền gửi cho khách hàng khi CTCK gặp khó khăn trong hoạt động kinh doanh, đồng thời đảm bảo lợi ích về lãi suất, khả năng thanh toán... cho nhà đầu tư. Khi CTCK trở thành kênh đầu tư phổ biến thì việc tập trung quản lý tiền của nhà đầu tư tại ngân hàng cho phép cơ quan quản lý nắm được nguồn vốn ra vào thị trường, đặc biệt là tăng khả năng chống rửa tiền qua đầu tư chứng khoán.

Vướng mắc khi thực hiện

Bà Nguyễn Ngọc Thanh, Tổng giám đốc CTCK VnDirect cho biết, Công ty đã có thỏa thuận hợp tác với 3-4 ngân hàng về vấn đề trên. VnDirect không cho phép mình sử dụng số dư tiền mặt của nhà đầu tư, cuối ngày tiền mặt được tái toán nộp vào tài khoản ngân hàng, vì thế nếu ủy quyền cho ngân hàng quản lý tài khoản nhà đầu tư, Công ty sẽ đỡ nhân lực và tiết kiệm được chi phí không nhỏ.

Với ngân hàng, được ủy quyền quản lý tài khoản tiền của nhà đầu tư chứng khoán

là tín hiệu rất đáng mừng. Phó tổng giám đốc Ngân hàng Đầu tư và Phát triển Việt Nam (BIDV) Lê Đào Nguyên chia sẻ: "Ngân hàng nào cũng muốn có thêm tài khoản, có thêm khách hàng. Bản thân BIDV có lợi thế là ngân hàng chỉ định thanh toán trong lĩnh vực chứng khoán, có hệ thống công nghệ tốt vẫn phải tự thân đi giới thiệu dịch vụ với các CTCK. Ngoài CTCK con là BSC, hiện BIDV bắt tay với khoảng 10 công ty khác".

Tuy nhiên, để quy định đi vào cuộc sống, cả ngân hàng và CTCK đều cho rằng, cần phải tháo gỡ vướng mắc sau. Về pháp lý, tài khoản tiền gửi tại ngân hàng là một bí mật cá nhân của chủ tài khoản, vì thế cần có quy định cho phép CTCK được ngân hàng tiết lộ thông tin về nhà đầu tư. Muốn làm được điều này, ngoài việc được luật pháp cho phép CTCK phải có văn bản của nhà đầu tư cho phép nắm bắt thông tin cá nhân trong tài khoản. Khó hơn cả là những vấn đề liên quan đến công nghệ không tương thích khiến hệ thống của CTCK khó kết nối được với ngân hàng, trường hợp có kết nối được thì lỗi hệ thống có thể xảy ra. Hiện nay, ngay sau khi nộp tiền vào tài khoản tại CTCK, nhà đầu tư có thể đặt lệnh mua chứng khoán, trường hợp nộp tiền tại ngân hàng, nếu hệ thống giữa hai bên không thông suốt, khách hàng nộp tiền vào nhưng cả tiếng đồng hồ sau tài khoản mới báo có tiền thì nhà đầu tư sẽ lỡ cơ hội giao dịch.

Bà Thanh cho biết, việc ủy quyền quản lý tài khoản chỉ có thể thực hiện khi CTCK có thể truy cập vào hệ thống tài khoản của nhà đầu tư tại ngân hàng để kiểm tra số dư và có quyền phong tỏa số tiền ngay khi nhà đầu tư mua chứng khoán. Nếu được tiếp cận hệ thống ngân hàng để phong tỏa tài khoản thì công ty mới có thể cung cấp những dịch vụ như ứng trước tiền bán cho nhà đầu tư. Đó là chưa kể với những sàn chứng khoán có diện tích rộng, dành một quầy vài chục m2 cho ngân hàng phục vụ thì quá tiện, song với những công ty "đất chật người đông", nhà đầu tư phải chuẩn bị sẵn tâm lý chịu khó vất vả đi lại.

Hiện tại, một số CTCK đã hợp tác với ngân hàng mẹ hoặc ngân hàng có đóng góp cổ phần như CTCK Habubank, Rồng Việt, Thăng Long... Tuy nhiên, hợp tác mới dừng ở việc ngân hàng thu chi hộ CTCK chứ chưa quản lý số tiền đó. ■